

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKALAITEROMUSTA

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Asetus korvaisi nykyisen samannimisen valtioneuvoston asetuksen. Asetuksella pantaisiin osaltaan täytäntöön uudelleenlaadittu sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Asetuksella täydennettäisiin jätelain tuottajavastuuta koskevia säännöksiä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta.

Asetuksessa säädettäisiin nykyistä tarkemmin käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden erilliskeräykselle ja vastaanotolle asetettavista vaatimuksista. Siinä yksilöitäisiin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja laiteromun uudelleenkäytön valmistelulle, kierrätykselle ja muulle käsittelylle sekä siirroille toiseen maahan asetettavat vaatimukset samoin kuin laiteromun keräysasteet ja hyödyntämistavoitteet. Asetuksessa olisi myös säännökset tiedottamisesta käyttäjille ja laitteiden käsittelijöille, laitteiden merkitsemisestä, seurantatietojen ilmoittamisesta ja kokoamisesta sekä tuottajarekisteriin tehtävän hakemuksen sisällöstä. Käsitteistöä ja sisältöä tarkistettaisiin vastaamaan uuden jätelain säännöksiä.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä heinäkuuta 2014 samanaikaisesti kuin jätelain muuttamisesta annettu laki (410/2014).

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu valtioneuvoston asetus (852/2004, jäljempänä vanha asetus) on tarpeen uudistaa kokonaisuudessaan.

Vanhaa asetusta on päivitettävä siten, että siihen sisällytetään tarvittavat asetustasoiset säännökset sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2012/19/EU, jäljempänä direktiivi tai SER-direktiivi) täytäntöönpanemiseksi Suomessa. SER-direktiivi on samannimisen direktiivin (2002/96/EY, jäljempänä vanha direktiivi) uudelleenlaadittu toisinto. Lisäksi vanhassa asetuksessa käytettyä terminologiaa ja asetuksen sisältöä on tarkistettava uuden jätelain (646/2011) ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) säännösten mukaisen käsitteistön ja sisällön mukaiseksi.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Vanha direktiivi on pantu täytäntöön alun perin vanhalla jätelailla (1072/1993, jäljempänä vuoden 1993 jätelaki) ja sen nojalla annetulla vanhalla asetuksella, nyttemmin uudella jätelailla ja vanhalla asetuksella.

Täytäntöönpanosäännökset perustuvat tuottajavastuuseen, jonka mukaan tuottajan on järjestettävä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuolto. Jätelain mukaan tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuoja taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla nimellään tai tuotemerkillään. Sähkö- ja elektroniikkalaitteen jakelija on keskeinen toimija romun keräyksessä.

Jätelain 46 §:n 1 momentin mukaan tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista. Tuottajan velvollisuus koskee käytöstä poistettuja laitteita, jotka luovutetaan tuottajan tai jakelijan järjestämään vastaanottopaikkaan tai kuljetukseen. Tuottaja voi lain 62 §:n mukaan siirtää tuottajavastuuta koskevat velvollisuutensa sellaiselle tuottajayhteisölle, joka on hyväksytty tuottajarekisteriin. Laissa säädetään tarkemmin tuottajia edustavan tuottajayhteisön perustamisesta ja toiminnasta.

Tuottajan on jätelain 49 §:n mukaan järjestettävä käytöstä poistettavien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottopaikkoja siten, että laitteen voi maksutta ja vaivattomasti luovuttaa näin järjestettyyn vastaanottoon. Velvollisuus koskee sekä kotitalouksista että muualta peräisin olevia käytöstä poistettuja laitteita.

Lain 52 §:ssä säädetään tuottajan ja jakelijan velvollisuudesta järjestää käytöstä poistettujen laitteiden vastaanotto ja kuljetus siten, että edistetään ehjien tai korjauskelpoisten laitteiden uudelleenkäyttöä.

Lain 56 §:n mukaan laitteen jakelijan on myyntipisteessään otettava haltijalta maksutta vastaan kotitalouksista peräisin olevia ja niihin rinnastettavia sellaisia pieniä sähkö- ja elektroniikkalaitteita, joiden ulkomitoista mikään ei ylitä 25 senttimetriä. Velvollisuus koskee kauppoja, joiden myyntipinta-ala ylittää pykälässä säädetyn rajan. Jakelijan on otettava vastaan myös muut kotitalouden laitteet, joiden tilalle ostetaan uusi vastaava laite. Jakelija saa luovuttaa vastaanottamansa laitteet vain tuottajan lukuun toimivalle kuljettajalle tai käsittelijälle. Tuottajan on järjestettävä näin kerättyjen laitteiden poiskuljetus maksutta.

Lain 66 a §:ssä säädetään laitteiden etämyyjän velvollisuudesta nimetä valtuutettu edustaja, jos laite myydään etäkaupalla Suomeen tai Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon. Edustaja vastaa etämyyjän sijasta tämän tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä. Myös tuottajaa vastaava toimija, joka myy laitteita Suomeen muulla kuin etäkaupalla ja on sijoittautunut toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan huolehtimaan tuottajan sijasta tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä Suomessa.

Jätelain 101 §:ssä säädetään tuottajan ja tuottajayhteisön velvollisuudesta tehdä hakemus Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tuottajarekisteriin hyväksymiseksi. Laissa säädetään myös tuottajan velvollisuudesta tiedottaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta, edistää laitteiden ja osien uudelleenkäyttöä, pitää kirjaa markkinoille saatetuista laitteista ja kerätyistä laiteromusta sekä asettaa vakuus, jolla katetaan kotitalouden ja niihin rinnastettavien laitteiden jätehuollon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvomiseksi lain 117 a §:ssä säädetään laitteen haltijan velvollisuudesta säännöksissä yksilöidyn asiakirja-aineiston perusteella osoittaa, että toiseen maahan siirrettäväksi tarkoitettu käytetty laite on tuote eikä jäte.

Lain säännöksiä täsmentävän vanhan asetuksen soveltamisalaan kuuluvat sen liitteessä oleviin laiteluokkiin sisältyvät sähkö- ja elektroniikkalaitteet. Asetuksen mukaan laitteet on suunniteltava ja valmistettava siten, että vaarallisia aineita käytetään mahdollisimman vähän ja että laitteiden uudelleenkäyttö, kierrätys ja muu hyödyntäminen on mahdollisimman helppoa. Tuottajan on järjestettävä kaiken kerättävissä olevan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys ja toimitettava kerätty romu hyväksytyyn esikäsittelypaikkaan. Keräys ja varastointi on järjestettävä siten, että laitteet ja osat voidaan ensisijaisesti käyttää uudelleen ja toissijaisesti kierrättää. Asetuksessa yksilöidään kotitalouksista peräisin olevan ja siihen rinnastettavan laiteromun keräysastetta koskevaksi tavoitteeksi vähintään 4 kilogrammaa asukasta kohti vuodessa. Samoin määritellään erilliskerättyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätykselle ja muulle hyödyntämiselle vähimmäistavoitteet.

Asetuksessa säädetään varastointi- ja esikäsittelypaikkojen rakenteista ja tiettyjen vaarallisten aineiden tai niitä sisältävien komponenttien poistamisesta erilliskeräystä laiteromusta sekä laitekomponenttien käsittelystä. Asetuksen mukaan tuottajan on annettava esikäsittelijöille joko käsikirjana tai sähköisessä muodossa tarpeelliset tiedot laitteiden sisältämien osien ja aineiden tunnistamiseksi ja vaarallisten aineiden sijainnista laitteissa.

Asetuksessa kielletään jätehuollosta aiheutuvien kustannusten ilmoittaminen 14 päivästä elokuuta 2005 markkinoille saatettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden hinnoissa. Markkinoille saatettavat sähkö- ja elektroniikkalaitteet on varustettava niiden erilliskeräystä osoittavalla merkinnällä. Laitteista on käytävä ilmi taho, joka on saattanut laitteen markkinoille Euroopan unionissa. Asetuksessa on lisäksi tarkemmat säännökset tuottajan tiedottamis-, rekisteröinti- ja raportointivelvollisuudesta.

Vuoden 1993 jätelain ja vanhan asetuksen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on sovellettu sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ja vastaavaan romuun 14 päivästä elokuuta 2005. Uuden jätelain vastaavia säännöksiä on sovellettu laitteisiin ja laiteromuun 1 päivästä toukokuuta 2013.

2.2 Käytäntö

Jäljempänä tässä kohdassa oleva tarkastelu sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon käytännöstä perustuu laiksi jätelain muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä (HE 16/2014 vp) esitettyyn nykytilaselvitykseen.

2.2.1 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat

Kotitalouksissa käytettävien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajat huolehtivat yleensä tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksistaan kollektiivisesti. Tuottajat ovat liittyneet soveltuvaan tuottajayhteisöön. Ne maksavat tuottajayhteisölle markkinoille

saattamiensa laitteiden määrää vastaavan osuutensa niistä kuluista, jotka tuottajayhteisölle aiheutuvat laiteromun jätehuollon järjestämisestä.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ylläpitämään vuoden 1993 jätelain mukaiseen tuottajatiedostoon on hyväksytty viisi sähkö- ja elektroniikkalaittealan tuottajayhteisöä. Tuottajayhteisöt ovat SELT ry, FLIP ry ja ICT-Tuottajaosuuskunta ry, jotka toimivat yhdessä palveluyhtiönsä Elker Oy:n kautta, sekä SER-Tuottajayhteisö ry ja ERP Finland ry. FLIP ry edustaa lähinnä vain lamppujen tuottajia ja ICT-Tuottajaosuuskunta ry tieto- ja teleteknisten laitteiden tuottajia. Tuottajayhteisöihin kuuluu noin 1 100 sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajaa. Tuottajatiedostoon on lisäksi rekisteröity noin 100 tuottajaa, jotka toimittavat laitteita vain yrityskäyttöön, kuten prosessiteollisuuteen ja sairaaloihin.

Tuottajayhteisöt ovat jätelaissa säädetyn mukaisesti jättäneet hakemuksensa 1 päivään toukokuuta 2013 toimintansa hyväksymiseksi lain mukaiseen tuottajarekisteriin. Lisäksi hakemuksen on jättänyt yksi uusi tuottajayhteisö, Suomen kierrätisyhteisö ry.

Tuottajista, jotka ovat jättäneet huolehtimatta tuottajavastuuta koskevista velvollisuuksistaan, ei ole tarkkaa tietoa. Niitä arvioidaan olevan satoja pieniä yrityksiä. Tuottajayhteisöjen esittämien arvioiden mukaan vapaamatkustajat edustaisivat noin 10 prosentin markkinaosuutta markkinoille saatetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista.

2.2.2 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys

Kotitalouden ja sitä vastaavaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromua kerätään tuottajien järjestämissä noin 450 kiinteässä vastaanottopaikassa yhteensä 280 kunnassa. Pääosin vastaanottopaikat sijaitsevat kuntien jätelaitosten jäteasemilla. Jätelaitokset hoitavat käytettyjen laitteiden vastaanoton ja keräyksen tuottajayhteisöjen lukuun ja niiden kanssa yleensä yhdessä yhteisessä sopimuksessa sovitun mukaisesti. Eräillä paikkakunnilla tuottajat ovat järjestäneet sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen myös kiertävillä keräysautoilla. Energiansäästölamppuja ja muita elohopeaa sisältäviä lamppeja on voitu palauttaa myös kuntien ylläpitämiin kotitalouksien vaarallisen jätteen vastaanottopaikkoihin.

Tuottajayhteisöt vastaavat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksen ja muun jätehuollon järjestämisestä koko maassa. Myös yritykset voivat tuoda romua rajoitetusti tuottajayhteisöjen vastaanottopaikkoihin. Yritykset tilaavat kuitenkin yleensä räätälöidyn palvelun kahdenvälisellä sopimuksella suoraan romua käsittelevältä yritykseltä.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteita on voitu jätelain mukaan palauttaa liikkeisiin kun tilalle ostetaan uusi vastaava laite. Käytännössä velvollisuutta on noudatettu vaihtelevasti eikä siitä ole tiedotettu aktiivisesti. Eräissä suurissa sähkö- ja elektroniikka-alan liikkeissä on ollut myös tuottajien järjestämä yleinen käytettyjen laitteiden vastaanotto- paikka.

Kauppa on vuoden 2013 aikana yhdessä tuottajayhteisöjen kanssa kehittänyt kauppohen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vastaanottoa siten, että suurehkoissa liikkeissä otetaan nykyisin vastaan pieniä alle 25 senttimetrin kokoisia käytettyjä laitteita ilman uuden laitteen ostovelvoitetta.

Tuottajayhteisöjen toimittamien seurantatietojen mukaan Suomen markkinoille saatettiin vuonna 2011 yhteensä noin 145 000 tonnia sähkö- ja elektroniikkalaitteita (Taulukko 1). Tuottajayhteisöjen järjestämään vastaanottoon kerättiin noin 49 000 tonnia kotitalouksista peräisin olevaa ja muuta samankaltaista sähkö- ja elektroniikkalaiteromua. Tämä vastaa 9,2 kilogrammaa romua asukasta kohti vuodessa. Kaikkiaan tuottajayhteisöille päätyi 52 000 tonnia romua. Kerätyn romun osuus oli noin 36 prosenttia markkinoille saatettujen laitteiden määrästä. Suurin osa kerätystä laitteista kuului laiteluokkiin suuret kodinkoneet ja kuluttajaelektroniikka.

Taulukko 1. Tuottajien järjestämä käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden erilliskeräys ja hyödyntäminen Suomessa vuonna 2011 (Lähde: Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus).

Laiteluokka	Markkinoille saatettu, tonnia/v	Erilliskerätty yhteensä, tonnia/v	Erilliskerätty markkinoille saatetuista, %	Toteutunut uudelleenkäyttö ja kierrätys, %
1. Suuret kodinkoneet	72 173	26 394	36	90
2. Pienet kodinkoneet	8 985	1 717	19	83
3. Tieto- ja teletekniset laitteet	21 587	7 998	37	91
4. Kuluttaja-elektroniikka	10 447	13 875	132	88
5. Valaistus-laitteet	9 823	165	2	95
5a. Lamput, lukuun ottamatta hehkulamppuja	1 649	908	55	90
6. Sähkö- ja elektroniikkatyökalut	12 915	681	5	94
7. Lelut, vapaa-ajan ja urheiluvälineet	2 018	141	7	83
8. Terveysten- ja huollon laitteet ja tarvikkeet	931	27	3	87
9. Tarkkailu- ja valvontalaitteet	3 383	109	3	83
10. Automaatit	1 181	493	41	93
Yhteensä	145 093	52 509	36	89

On arvioitu, että noin puolet syntyvästä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta ohjautuu muualle kuin tuottajien järjestämään vastaanottoon. Suurin osa tällaisista sivuvirroista muodostuneesta romusta, jonka jätehuoltoalan toiminnanharjoittajat keräävät suoraan yrityksiltä. Romu päätyy näissä tapauksissa yleensä samoihin käsittelyprosesseihin kuin tuottajien järjestämistä vastaanottopaikoista kerätyt romut. Jätehuoltoyritysten mukaan muualta kuin tuottajayhteisöjen keräysjärjestelmästä käsittelyyn tulevasta sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta lähes kaikki on yritysten sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

Merkittävä sivuvirta on lisäksi ainakin osin luvottomasti kerätty taloudellisesti arvokas romu, kuten tieto- ja teletekniset laitteet ja kuluttajaelektroniikka. Harmaan talouden toimijoiden keräämä romu saattaa päätyä kehitysmaihin ympäristön ja terveyden suojelun kannalta puutteelliseen käsittelyyn.

Pääkaupunkiseudun sekajätteen koostumuksesta vuonna 2012 tehdyn selvityksen mukaan oli sekajätteen joukossa keskimäärin yksi prosentti sähkö- ja elektroniikkalaiteromua.

2.2.3 Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäyttö ja romun käsittely

Tuottajayhteisöjen järjestämissä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanottoaikoissa lajitellaan uudelleenkäyttöön soveltuvat laitteet erilleen. Tuottajayhteisöt ovat sopineet useiden uudelleenkäyttöä harjoittavien yritysten kanssa laitteiden luovuttamisesta tai noutamisesta. Yrityksiltä on edellytetty, että ne täyttävät voimassa olevat sähkö- ja työturvallisuusvaatimukset ja että niillä on tarvittavat luvat laitteiden käsittelemiseen.

Suurin osa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäytöstä liittyy ehjiin laitteisiin ja on normaalia käytetyn tavaran kauppaa esimerkiksi kierrätyskeskuksissa, kirpputoreilla ja internetin osto- ja myyntisivustoilla. Lisäksi uudelleenkäyttöä harjoittavat toimijat hankkivat laitteita suoraan yrityksiltä. Tällöin laitteet eivät päädy jätehuoltoon eivätkä tuottajien keräysjärjestelmiin.

Uudelleenkäyttöön soveltumattomat laitteet toimitetaan käsittelylaitoksiin, joiden kanssa tuottajayhteisöt ovat tehneet sopimuksen. Romua käsitteleviä yrityksiä ovat muun muassa Kuusakoski Oy, Stena Recycling Oy, Ekokem Oy Ab, Suomen Elektroniikkakäsittely Oy, Tramel Oy, Cool Oy, Eurajoen Romu Oy, Kajaanin Romu Oy, Elwira Oy sekä Rantasalmen SCEL Oy. Romusta erotellaan esikäsittelyssä muun muassa vaaralliset aineet. Käsittelyprosessissa romu lajitellaan murskaus-, lajittelu- ja erottelumenetelmin useisiin jakeisiin, jotka toimitetaan edelleen jatkojalostettaviksi ja hyödynnettäviksi. Vuonna 2011 Suomessa kerätystä laiteromusta käsiteltiin 43 500 tonnia Suomessa, 8 800 tonnia muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ja 129 tonnia Euroopan unionin ulkopuolella.

Laitteiden materiaalihyödyntämisen kannalta hankalinta on paljon erilaisia materiaaleja ja muovilaatuja sisältävä romu, kuten kuluttajaelektroniikka, lelut ja tietotekniset laitteet. Materiaalihyödyntämistä hankaloittavat lisäksi muovin lisäaineet, kuten bromatut palonsuoja-aineet.

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromun uudelleenkäytölle ja kierrätykselle sekä hyödyntämiselle asetetut vanhan direktiivin mukaiset tavoitteet ylittyvät kaikissa laiteluokissa (Taulukko 1). Hyödyntämisasteella tarkoitetaan hyödynnetyn romun osuutta erilliskerätyn romun kokonaismäärästä.

2.3 Euroopan unionin lainsäädäntö

SER-direktiivin rakenne ja pääperiaatteet ovat pitkälti vanhan direktiivin mukaiset. Direktiivin yksityiskohtiin on kuitenkin tehty runsaasti muutoksia. SER-direktiivi oli pantava täytäntöön viimeistään 14 päivänä helmikuuta 2014. Samasta päivästä kumottiin vanha direktiivi.

Direktiivillä pyritään osaltaan edistämään kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja ehkäisemällä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun syntymistä sekä lisäämällä romun uudelleenkäytön valmistelua, kierrätystä ja muuta hyödyntämistä. Samalla pyritään vähentä-

mään loppukäsitteltävän jätteen määrää ja parantamaan arvokkaiden materiaalien keräystä ja resurssien käyttöä. Direktiivillä on tarkoitus parantaa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajien, jakelijoiden ja kuluttajien sekä erityisesti sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräykseen ja käsittelyyn osallistuvien toimijoiden toiminnan ympäristönsuojelun tasoa laitteiden koko elinkaaren aikana. Tavoitteena on lisäksi tehostaa käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa sekä yhtenäistää laitteiden jätetuoltoa koskevia jäsenvaltioiden säädöksiä ja hallintomenettelyjä taloudellisten toimijoiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Direktiivissä asetetaan aikaisempaa tiukemmat tavoitteet sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräykselle ja hyödyntämiselle. Tavoitteena on 45 prosentin keräysaste vuodesta 2016 ja 65 prosentin keräysaste vuodesta 2019. Vanhassa direktiivissä asetetaan vähimmäistavoite vain kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräykselle (4 kilogrammaa asukasta kohti vuodessa).

Direktiivissä on nykyistä vaativammat säännökset tuottajan ja jakelijan velvollisuudesta järjestää sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräys. Kauppojen, joiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden myyntipinta-ala on vähintään 400 m², on perustettava pienikokoista sähkö- ja elektroniikkalaiteromua varten vastaanottopaikkoja, joihin käyttäjät voivat toimittaa käytöstä poistetut laitteet veloituksetta ilman uuden laitteen ostovaatimusta. Pienillä laitteilla tarkoitetaan laitteita, joiden ulkomitat ovat alle 25 cm.

Laiteromun kansainvälisten siirtojen valvonnan tehostamiseksi ja laittomien siirtojen estämiseksi laitteen haltijan on tarvittaessa osoitettava, että laite on käytetty tuote eikä jätettä. Tämän selvittämiseksi haltijan on esitettävä asiakirjat muun ohella siitä, että laitteet ovat täysin toimintakunnossa ja että ne on pakattu ja suojattu asianmukaisesti kuljetusta varten.

Sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan esteiden ja yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi direktiivissä edellytetään, että tuottajaa vastaavat toimijat, jotka eivät ole sijoittautuneet jäsenvaltioon mutta ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, voivat nimetä valtuutetun edustajan, joka vastaa tuottajan sijasta direktiivin mukaisten tuottajavastuuta koskevien velvollisuuksien täyttämistä. Etämyyntiä harjoittavan tuottajan taas on nimettävä valtuutettu edustaja maahan, johon myy laitteita. Hallinnollista taakkaa pyritään vähentämään myös yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä tuottajien rekisteröinti- ja raportointimenettelyjä.

Vanhaan direktiiviin verrattuna SER-direktiiviin on tehty tarkistuksia määritelmiin, kuten keskeiseen tuottajan määritelmään. Direktiivissä on myös useita uusia määritelmiä. Lisäksi on täsmennetty direktiivin soveltamisalaa muun ohella siten, että 15 päivästä elokuuta 2018 noudatetaan avointa soveltamisalaa. Tämän mukaisesti tuottajavastuu koskee lähtökohtaisesti kaikkia sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Mainittuun päivämäärään soveltamisala määrittäytyy direktiivin liitteessä lueteltujen laiteluokkien mukaan.

Direktiivin tulkintaohjeita on komission laatimassa FAQ-asiakirjassa (<http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/FAQ%20on%20the%20new%20WEEE%20Directive.pdf>).

2.4 Nykytilan arviointi

Tuottajavastuuseen perustuva sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys ja muu jätehuolto on alkanut Suomessa vuonna 2005. Sääntely on perustunut vuoden 1993 jätelakiin ja sen nojalla annettuun vanhaan asetukseen, jotka ovat vanhan direktiivin keskeiset täytäntöönpanosäännökset.

Tuottajavastuuseen perustuva toiminta on vähitellen vakiintunut. Tuottajat ovat liittyneet tuottajayhteisöihin. Ne vastaavat käytännössä laiteromun jätehuollon järjestämisestä. Tuottajayhteisöjen toiminta kattaa nykyisin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden koko laitevalikoiman.

Laiteromun keräysaste on tilastoitujen seurantatietojen perusteella vielä matala. SER-direktiivissä asetetaan nykyistä selvästi kunnianhimoisempia keräystavoitteita vuosille 2016 ja 2019. Varsinkin pienten laitteiden vastaanottopaikkoja tarvitaan lisää, jotta keräys olisi vaivatonta laitteiden haltijoille. Noin puolet romusta ohjautuu tuottajien järjestämän jätehuollon ulkopuolelle. Sadat pienehköt yritykset ovat vielä jättäneet tuottajavastuuvuoritteensa hoitamatta. Käytettyjen laitteiden viennin valvonnassa ja laitteita ja romua koskevassa tilastoinnissa ja muussa tiedonkeruussa on puutteita.

Tuottajavastuusääntelyä on kehitetty edelleen vuonna 2012 voimaan tulleessa uudessa jätelaissa. Lain siirtymäsäännösten takia sen tuottajavastuuta koskevia säännöksiä on sovellettu sähkö- ja elektroniikkalaiteromuun vasta 1 päivästä toukokuuta 2013.

Uudessa jätelaissa on muun ohella täsmennetty ja laajennettu tuottajien oikeuksia vastata laitteista syntyvän romun jätehuollosta. Lain mukaan tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvien käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto. Laissa säädetään myös, että jakelijan ja kunnan on toimitettava keräämänsä romu tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Uudella hallinnollisella laiminlyöntimaksulla pyritään vähentämään ns. vapaamatkustajien määrää ja edistämään tuottajien rekisteröintiä tai liittymistä tuottajayhteisöihin. Tuottajien kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia sekä tuottajayhteisöjen toimintaa koskevia säännöksiä on täsmennetty. Uudella lailla voidaan suuri osa edellä todetuista tuottajavastuusääntelyn puutteista ja ongelmista poistaa tai niitä voidaan ainakin vähentää.

SER-direktiivin täytäntöönpanolla tehostetaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromun tuottajavastuusääntelyä edelleen. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset lainsäätökset on sisällytetty jätelakiin sen muuttamisesta annetulla lailla 410/2014. Muutetussa laissa säädetään direktiivin mukaisesti muun ohella jakelijan velvollisuudesta ottaa maksutta vastaan kotitalouksista ja muista kohteista peräisin olevia sähkö- ja elektroniikkalaitteita, valtuutetun edustajan nimeämisestä ja käytettyjen laitteiden kansainvälisten siirtojen valvonnan tehostamisesta.

SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvitaan vielä jätelain säännöksiä täsmentäviä asetustasoisia säännöksiä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Nykyinen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu valtioneuvoston asetus ehdotetaan korvattavaksi samannimisellä uudella valtioneuvoston asetuksella.

Asetukseen sisällytettäisiin SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset jätelajia täydentävät tarkemmat säännökset. Lisäksi varmistettaisiin, että asetuksen käsitteistö ja sisältö vastaisivat uuden jätelain vastaavia säännöksiä.

Asetuksen mukaiset sisällölliset vaatimukset perustuisivat pääosin SER-direktiiviin. Tuottajien järjestämän romun vastaanottoa koskevat asetuksen säännökset perustuisivat kuitenkin myös jätelaissa säädettyihin vastaanoton palvelutasoa ja saavutettavuutta koskeviin vaatimuksiin.

Tuottajien vastaanottoverkoston mitoitusta koskevissa ehdotuksissa on otettu huomioon, että SER-direktiivissä edellytetään nykyistä keräysastetta selvästi tehokkaampaa ja tasokkaampaa keräystä. Samoin on otettu huomioon, että pienikokoisen sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys kaupoissa laajenee samanaikaisesti. Kauppojen yhteyteen arvioidaan tulevan noin 2 700 vastaanottopaikkaa. Niihin ohjautunee lähinnä pienten alle 25 senttimetrin kokoisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden romua kun taas isommat laitteet päätynevät tuottajien vastaanottopaikkoihin.

Tämän mukaisesti ehdotetaan, että tuottajien olisi järjestettävä koko maassa vähintään 400 yleistä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vastaanottopaikkaa. Joka kunnassa olisi oltava ainakin yksi vastaanottopaikka ja asukasluvultaan suurissa kunnissa useita paikkoja. Nykyisin Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edellyttää tuottajilta vähintään 340 vastaanottopaikan verkostoa. Tuottajien järjestämiä vastaanottopaikkoja on 400—450 kappaletta. Käytännössä tuottajien vastaanottoverkoston mitoitusta koskevat ehdotetut vaatimukset vastaisivat siten nykytilannetta. Tämä olisi perusteltua siksi, että laajenevan kauppakeräyksen vaikutuksia kuluttajien käyttäytymiseen romun keräyksessä ja lähivuosien keräystuloksiin on vaikea ennakoida. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi seurattava tarkkaan tuottajien ja kaupan järjestämän vastaanoton ja keräyksen ja keräystulosten kehittymistä sekä tilanteen mukaan edellytettävä tuottajilta toimia keräystoiminnan tehostamiseksi.

Asetuksessa säädettäisiin laitteiden ja laiteromun erilliskeräykselle, vastaanotolle, uudelleenkäytölle, kierrätykselle ja muulle käsittelylle sekä siirroille toiseen maahan asettavista yksityiskohtaisista vaatimuksista. Samoin säädettäisiin uudelleenkäyttöä ja kierrätystä edistävästä laitteiden ominaisuuksista sekä käytettyjen laitteiden keräysasteesta ja kierrätystehokkuudesta. Asetuksessa olisi myös tarkemmat säännökset tiedottamisesta käyttäjälle ja laitteiden käsittelijöille, laitteiden merkitsemisestä, seurantatietojen ilmoittamisesta ja kokoamisesta sekä tuottajarekisteriin tehtävän hakemuksen sisällöstä. Asetuksella säädettäisiin nykyistä tarkemmin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelijöiden velvollisuudesta pitää kirjaa romun käsittelystä.

SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeellisen uuden asetuksen tavoitteena on edelleen tehostaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun asianmukaista keräystä, uudelleenkäytön valmistelua, kierrätystä ja muuta käsittelyä ulottamalla tuottajavastuun soveltamisala kaikkiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin ja myyntitapoihin etäkauppa mukaan luettuna ja asettamalla aikaisempaa tiukemmat erilliskeräys-, uudelleenkäytön valmistelu- ja hyödyntämistavoitteet. Tavoitteena on myös estää sähkö- ja elektroniikkaromun laittomat siirrot kehitysmaihiin ja siellä tapahtuva epäasianmukainen, ympäristön ja terveyden kannalta haitallinen käsittely säätämällä sähkö- ja elektroniikkalaiteromuksi epäiltyjen käytettyjen laitteiden siirroille vähimmäisvaatimukset. Lisäksi

pyritään edistämään sisämarkkinoiden toimintaa ja vähentämään yritysten hallinnollista taakkaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun jätehuollon järjestämisessä muun ohella sallimalla valtuutetun edustajan nimeämisen eräissä tilanteissa. Käsittelijöitä koskevilla täsmennetyillä kirjanpitovelvoitteilla luotaisiin edellytykset sille, että voidaan koota seurantaa ja valvontaa varten nykyistä tarkemmat tiedot sellaisesta sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräyksestä ja käsittelystä, jonka muut kuin tuottajat järjestävät.

4 Esityksen vaikutukset

SER-direktiiviin perustuvissa säännöksissä säädettäisiin toimista, joilla parannetaan sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajavastuun hallinnollista toimivuutta tai ehdotetut säännökset täydentäisivät jätelakia eräiden yksityiskohtien osalta.

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetut säännökset ja niihin sisältyvät velvoitteet koskevat lähinnä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajia ja tuottajayhteisöjä siten kuin kyseiset toimijat määritellään laissa. Nykyisin tuottajarekisteriin on rekisteröity noin 1 200 tuottajaa ja viisi tuottajayhteisöä.

Asetuksella säädettäisiin tarkemmin sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräys- ja hyödyntämistavoitteista, esikäsittelylle ja siirroille asetettavista vaatimuksista sekä muista toiminnallisista seikoista. Tuottajille aiheutuisi jonkin verran lisäkustannuksia vastaanoton tehostamisesta johtuvista ehdotetuista velvoitteista.

Tuottajien rekisteröinti- ja raportointimenettelyiden yhtenäistäminen direktiivin mukaisesti jäsenvaltioissa tähtää yleisesti sekä yritysten että viranomaisten hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Ehdotetut toimet sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudelleenkäytön edistämiseksi edellyttäisivät tuottajilta jonkin verran lisäpanostusta uudelleenkäyttöön soveltuvien sähkö- ja elektroniikkalaitteiden erottelun ja kierrätyksen valmistelua harjoittavien yritysten toimintaedellytykset paranisivat. Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen hyväksymisedellytysten tiukentaminen vähentäisi laitteiden ja laiteromun harmaata kauppaa ja laittomia siirtoja kehitysmäihin.

Esityksellä ei arvioida olevan merkityksellisiä taloudellisia vaikutuksia verrattuna nykyiseen sääntelyyn.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Valvontaviranomaisten toimivaltasuhteet sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja laiteromun osalta säilyisivät ennallaan. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on jätelain 22 §:n 4 momentin mukainen valtakunnallinen tuottajavastuuviranomainen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelylaitosten valvonnasta. Suomen ympäristökeskus valvoo sähkö- ja elektroniikkalaiteromun siirtoja muihin maihin. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaa laitteiden markkinavalvonnasta.

Tuottajarekisterin kehittäminen, uusien toimijoiden rekisteröinti, uudet kierrätysasteiden laskenta- ja raportointimenettelyt sekä aikaisempaa laajempi tietojenvaihto komission ja muiden jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa lisäisivät jonkin verran Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviä. Myös etäkauppaa harjoittavien tuottajien valvonta laajentaisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen työkenttää.

Käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirtojen valvontaa koskevien täsmälliset menettelysäännösten sisällyttäminen asetukseen selkeyttäisi Suomen ympäristökeskuksen työtä. Valvonnassa noudatetaan jo nykyisin jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten yhteistyönä laadittuja vastaavia ei-sitovia ohjeita.

4.3 Ympäristövaikutukset

Ehdotetut säännökset olisivat omiaan lisäämään jäteraaka-aineiden hyödyntämistä, tehostamaan luonnonvarojen käyttöä, vähentämään vaarallisten aineiden päästöjä ympäristöön ja parantamaan muutoinkin ympäristönsuojelun tasoa sekä ehkäisemään sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vientiä kehitysmaihin. Esityksen ympäristövaikutukset ovat myönteiset.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Ehdotettu asetusta ja jätelain muuttamisesta annettu laki muodostavat kokonaisuuden, joka on tarpeen SER-direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Lakia ja asetusta koskevat ehdotukset valmisteltiin ja lähetettiin lausunnonlehdelle yhdessä.

Uudistuksen keskeisenä valmisteluaineistona on ollut uudelleenlaadittu SER-direktiivi ja siihen liittyvät komission ja muut valmisteluasiakirjat. Valmistelussa on myös hyödynnetty sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevien nykyisten tuottajavastuusäännösten täytäntöönpanosta saatuja käytännön kokemuksia. Direktiivin ja hallituksen esityksen valmistelutyön aikana on kuultu asian kannalta keskeisiä sidosryhmiä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Luonnoksista hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta ja asetukseksi sähkö- ja elektroniikkalaiteromuksi annettiin 35 lausuntoa. Asetusluonnoksesta saadussa vähäisessä lausuntopalautteessa pääosin kannatettiin luonnoksen mukaisia säännösehdotuksia. Niihin esitettiin kuitenkin eräitä täsmennyksiä, tarkistuksia ja muita muutoksia. Lausuntokierroksen jälkeen ehdotusta on kehitetty sekä rakenteellisesti että yksityiskohdittain muun muassa seuraavasti:

- täsmennetty tuottajan määritelmää direktiivin mukaisesti (2 §:n 1 momentin 6 kohta)
- määritelty vaarallinen aine ja seos voimassa olevan asetuksen mukaisesti (2 §:n 1 momentin 14 ja 15 kohta)
- sisällytetty ehdotukseen paristo- ja akkudirektiivin muutosdirektiivin mukaiset säännökset, joiden mukaan paristo tai akku on voitava poistaa laitteesta (3 §:n 2 momentti)

- muutettu sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräystä koskevat vaatimukset kaikkia tuottajia kollektiivisesti koskevaksi veloitteeksi ja täsmennetty keräysasteen täyttymistä koskevia arviointiperusteita (4 §)
- lievennetty sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vastaanottovaatimuksia siten, että tuottajan on järjestettävä 400 kiinteää vastaanottoaikkaa (6 §:n 1 momentin 4 kohta)
- koottu käsittelyä koskevat yleiset vaatimukset yhteen pykälään (7 §) ja lisätty säännökset sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelyä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta (7 §:n 3 momentti)
- sisällytetty direktiivin 23 artiklan mukaiset säännökset tarkastuksista ja seurannasta asianomaisiin asetuksen pykäliin (10 ja 20 §) tarkastuksia koskevan erillisen pykälän sijasta
- kehitetty edelleen hakemuksen tekemistä (15 ja 17 §), eri tietojen ilmoittamista ja kokoamista (19 ja 20 §) sekä täytäntöönpanokertomusta ja muuta tiedonvaihtoa (21 §) koskevien säännösten yksityiskohtia
- kehitetty ja täsmennetty asetuksen siirtymäsäännöksiä (25 §).

6 Voimaantulo

Asetus tulisi yleisesti voimaan 15 päivänä heinäkuuta 2014 samanaikaisesti kuin jätelain muuttamisesta annettu laki.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa todettaisiin asetuksen pääasiallinen sisältö.

Pykälän 2 momentin mukaan asetusta sovellettaisiin liitteen 1 mukaisiin laiteluokkiin kuuluviin laitteisiin 14 päivään elokuuta 2018. Sen jälkeen asetusta sovellettaisiin lähtökohtaisesti kaikkiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin.

Direktiivin mukaisesti asetusta ei kuitenkaan sovellettaisi valtakunnan keskeisten turvallisuusasetusten turvaamiseen liittyviin eikä 3 momentissa mainittuihin muihin laitteisiin. Muista soveltamisalan poikkeuksista 15 päivästä elokuuta 2018 säädettäisiin pykälän 4 momentissa.

Asetuksen soveltamisala olisi sama kuin direktiivin soveltamisala.

2 §. *Määritelmät.* Ehdotetut määritelmät perustuisivat direktiivin vastaaviin määritelmiin. Jakelijan ja tuottajan jätelain mukaisia määritelmiä tarkennettaisiin. Erilliskeräyksen, kierrätyksen, käsittelyn, loppukäsittelyn ja eräät muut jätealan määritelmät sisältyvät jätelakiin eikä niitä toistettaisi asetuksessa.

SER-direktiivistä puuttuu vaarallisen aineen ja vaarallisen seoksen määritelmä. Käsitteet ehdotetaan määriteltäviksi vanhassa direktiivissä ja vanhassa asetuksessa säädetyn mukaisesti.

3 §. *Sähkö- ja elektroniikkalaitteen suunnittelu ja valmistus.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin SER-direktiivin perusteella sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ominaisuuksia koskevista yleisistä vaatimuksista. Viittaus jätelain 9 §:ään kattaisi pääosin direktiivin vastaaviin säännöksiin sisältyvät vaatimukset.

Pykälän 2 momentin säännökset perustuisivat paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY muuttamisesta johdottomissa työkaluissa käytettäviksi tarkoitettujen kadmiumia sisältävien kannettavien paristojen ja akkujen sekä vähän elohopeaa sisältävien nappiparistojen markkinoille saattamisen osalta sekä komission päätöksen 2009/603/EY kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2013/56/EU. Direktiivin mukaan sähkö- ja elektroniikkalaitteita koskevia nykyisiä vaatimuksia, joiden mukaan käyttäjän on voitava helposti poistaa käytetyt paristot ja akut sähkö- ja elektroniikkalaitteista, lievennetään 1 päivästä heinäkuuta 2015 siten, että pidetään riittävänä, että valmistajasta riippumaton ammattilainen voi helposti poistaa pariston tai akun.

4 §. *Keräysaste.* Pykälässä säädettäisiin käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden keräysasteesta. Pykälän 1 momentin mukaan tuottajien olisi yhdessä huolehdittava siitä, että laitteiden keräysaste olisi Suomessa vähintään 45 painoprosenttia vuodesta 2016 ja vähintään 65 painoprosenttia vuodesta 2019. Keräysasteen laskentatapa yksilöitäisiin 2 momentissa. Pykälän 3 momentin mukaan kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaiteromua olisi kerättävä vuoteen 2016 asti vuosittain yhdeksän kilogrammaa asukasta kohden. Tämä vastaisi viime vuosina Suomessa kerättyä kotitalouden laitteiden romun määrää. Keräystä koskevat vaatimukset perustuisivat direktiivin vastaaviin säännöksiin. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että keräysasteiden täyt-

tymistä arvioitaessa otettaisiin huomioon myös muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteen romu, jonka erilliskeräyksen ja muun jätehuollon laitteen haltija on järjestänyt.

5 §. *Erilliskeräystä koskevat yleiset vaatimukset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin direktiivin mukaisesti sähkö- ja elektroniikkalaiteromun erilliskeräyksen järjestämistä koskevista yleisistä velvollisuuksista, joilla edistettäisiin romun asianmukaista käsitteilyä.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 1 kohdan mukainen velvollisuus luokitella ja lajitella laitteet niiden toimintakunnon perusteella ei koskisi jakelijaa. Jakelijan velvollisuuksista edistää laitteiden uudelleenkäyttöä säädetään jätelain 52 §:ssä.

6 §. *Vastaanoton järjestäminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuottajien velvollisuudesta huolehtia käytöstä poistettujen kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanotosta. Momentissa viitattaisiin jätelain 49 §:n 1 momentin mukaisiin tuottajan velvoitteisiin, joiden mukaan vastaanoton on oltava maksutonta ja vastaanotto- paikkojen vaivattomasti saavutettavissa kaikille laitteiden haltijoille ja muille toimittajille, ja täsmennettäisiin näitä velvoitteita.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin 5 kohdan mukaisesta vaatimuksesta vähintään yhden kiinteän vastaanotto paikan perustamisesta jokaiseen kuntaan voitaisiin säännöksessä säädettyin edellytyksin poiketa ja tällainen vastaanotto paikka korvata muulla keräysjärjestelyllä. Vaatimus vastaanotto paikkojen vähimmäislukumäärästä säilyisi kuitenkin 1 momentin 4 kohdan mukaisena.

Tuottajan olisi 3 momentin mukaan järjestettävä myös muun kuin kotitalouden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden romun vastaanotto siten, että se täyttää 1 momentin 1—3 kohdan mukaiset vaatimukset tietyin poikkeuksin. Näiltä osin viitattaisiin jätelain 53 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään tuottajan kustannusvastuuta koskevista poikkeuksista muiden kuin kotitalouden käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden vastaanoton ja muun jätehuollon kustannusten osalta.

Pykälän 1—3 momentissa säädettäisiin tuottajan järjestämän sähkö- ja elektroniikkalaiteromun vastaanoton vähimmäisvaatimuksista. Vastaanotosta määrättäisiin tarvittaessa tarkemmin tuottajan hyväksymisestä tuottajarekisteriin annettavassa Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksessä.

Pykälän 4 momentissa viitattaisiin informatiivisista syistä jakelijan velvollisuuteen ottaa vastaan sähkö- ja elektroniikkalaiteromua. Jätelain 56 §:ään perustuva jakelijan laajahko kotitalouksien pienten alle 25 senttimetrin kokoisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden romun vastaanotto velvollisuus on otettu huomioon tuottajien järjestämien vastaanotto paikkojen määrän mitoitus koskevissa vaatimuksissa.

Pykälän 5 momentin mukaan tuottajan ja jakelijan ei tarvitsisi ottaa vastaan saastunutta ja terveys- ja turvallisuusriskin aiheuttavaa laiteromua. Säännös perustuisi direktiiviin.

7 §. *Varastointi ja käsittely.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastoinnille ja käsittelylle asetettavista laatuvaatimuksista, jotka perustuisivat direktiiviin. Vaatimukset koskisivat erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittelyä ja käsittelijöitä yleisesti. Ne olisivat pitkälti samat kuin vanhassa asetuksessa.

Erilliskerätty romu olisi 2 momentin mukaan aina käsiteltävä vähintään 1 momentin 1—3 mukaisesti ennen toimittamista loppukäsiteltäväksi.

Pykälän 3 momentissa täsmennettäisiin jätelain 118 ja 119 §:ään perustuvia kirjanpidon tietosisältövaatimuksia sähkö- ja elektroniikkalaiteromun osalta. Tämä olisi tarpeen direktiivin mukaisen toimeenpanon seurannan järjestämiseksi. Vanhassa asetuksessa säädetään samankaltaisesta kirjanpitovelvollisuudesta.

8 §. *Hyödyntämistavoitteet.* Pykälässä säädettäisiin tuottajan velvollisuudesta järjestää erilliskerätyn sähkö- ja elektroniikkalaiteromun hyödyntäminen siten, että asetuksen liitteessä 5 laiteluokittain määritellyt tavoitteet täyttyvät. Pykälässä säädettäisiin myös tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa käytettävästä laskentamenettelystä.

9 §. *Ympäristölupa.* Käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastoinnin ja muun käsittelyn ympäristöluvanvaraisuuden osalta viitattaisiin ympäristönsuojelulakiin. Lupa-asian käsittelyssä ja lupamääräysten antamisessa olisi otettava huomioon muun ohella asetuksen 7 §:n säännökset laiteromun käsittelystä ja toiminnanharjoittajan velvollisuus pitää kirjaa käsitellyistä romuista.

Käsittelylaitoksen lainvoimaisen ympäristöluvan mahdollinen muuttaminen 2 momentin mukaisten lupamääräysten sisällyttämiseksi lupaan tehtäisiin siten kuin ympäristönsuojelulain 58 §:ssä säädetään.

Ympäristöluvan hakuvelvollisuuden ja jätteiden keräystoimintaa koskevan ilmoitusvelvollisuuden suhdetta tarkastellaan 5.4.2013 päivätyssä ympäristöministeriön muistiossa ”Jätteen keräystoiminnan merkitseminen jätehuoltorekisteriin” (www.ym.fi).

10 §. *Kansainväliset siirrot.* Pykälässä viitattaisiin jätteiden kansainvälisistä siirroista ja niiden valvonnasta annettuun lainsäädäntöön, jota noudatetaan myös sähkö- ja elektroniikkalaiteromun siirroissa. Romuksi epäiltyjen käytettyjen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden siirroissa olisi myös noudatettava asetuksen liitettä 6. Romun siirroissa muuhun kuin Euroopan unionin jäsenvaltioon edellytettäisiin luotettavaa näyttöä kierrätyksen ja muun käsittelyn laatutasosta, jotta siirtoa pidettäisiin asetuksen mukaisena. Myös Euroopan talousalueeseen kuuluvat maat luetaan EU-maiksi.

Pykälä perustuisi direktiivin vastaavaan artiklaan. Direktiivin mukaisessa komitologiamenettelyssä on tarkoitus valmistella yksityiskohtaiset säännöt sen arvioimiseksi, täyttääkö unionin ulkopuolisessa maassa toteutettu kierrätystoimi direktiivin vaatimukset.

11 §. *Sähkö- ja elektroniikkalaitteeseen tehtävät merkinnät.* Kaikissa markkinoille saatettavissa sähkö- ja elektroniikkalaitteissa olisi oltava niiden erilliskeräystä osoittava liitteen 7 mukainen tunnus. Se voitaisiin 2 momentissa säädetyin edellytyksin poikkeustapauksessa merkitä myös pakkaukseen, käyttöohjeisiin tai takuutietoihin.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa edellytettäisiin, että 14 päivästä elokuuta 2005 markkinoille saatettuun laitteeseen on merkitty, että laite on saatettu markkinoille mainittuna päivämääränä tai tämän jälkeen.

Pykälän mukaiset säännökset perustuisivat direktiivin vastaaviin säännöksiin.

12 §. *Tiedottaminen käyttäjille.* Direktiivin mukaisesti säädettäisiin tuottajaa koskeva kattavasta tiedottamis-, neuvonta- ja valistusvelvollisuudesta, jolla sähkö- ja elektroniikkalaitteen käyttäjiä pyritäisiin motivoimaan osallistumaan aktiivisesti käytöstä poistettujen laitteiden keräykseen.

Jätelain 57 §:n mukaan myös jakelijan on tiedotettava mahdollisuudesta luovuttaa käytöstä poistettu laite jakelijan järjestämään vastaanottoon.

13 §. *Käsittelijöille annettavat tiedot.* Pykälässä säädettäisiin direktiivin mukaisesti tuottajien velvollisuudesta edistää käytettyjen laitteiden uudelleenkäytön valmistelua ja kierrätystä antamalla käsittelijöiden käyttöön näitä seikkoja koskevat tarpeelliset tiedot laitteista.

14 §. *Valtuutetun edustajan tiedottamisvelvollisuus.* Valtuutetun edustajan olisi annettava tietoa toiminnastaan edustamilleen tuottajille sekä viivytyksettä tiedotettava toiminnassa tapahtuneista muutoksista.

15 §. *Hakemus tuottajan hyväksymiseksi tuottajarekisteriin.* Pykälässä säädettäisiin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajan hyväksymiseksi tuottajarekisteriin tehtävän hakemuksen sisältövaatimuksista. Ilmoitettaviksi vaaditut tiedot vastaisivat tietoja, jotka direktiivin mukaan on toimitettava siinä tarkoitetulle rekisteröintielimelle. Kukin sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottaja on jätelain 101 §:n mukaan rekisteröitävä, kuten direktiivissä edellytetään.

16 §. *Hakemus tuottajayhteisön hyväksymiseksi tuottajarekisteriin.* Pykälässä yksilöitäisiin tiedot, jotka vaaditaan tuottajayhteisön hyväksymiseksi tuottajarekisteriin tehtävässä hakemuksessa.

17 §. *Maksun palauttaminen tuottajalle.* Direktiivissä säädetyn mukaisesti edellytettäisiin, että tuottajayhteisöt kohtelisivat tuottajia tasapuolisesti periessään maksuja tuottajavastuuvollisuuksien hoitamisesta.

18 §. *Uudelleenkäytön edistämiseksi annettavat erityiset määräykset.* Pykälässä edellytettäisiin, että tuottajan tai tuottajayhteisön hyväksymistä tuottajarekisteriin koskevassa päätöksessä annettaisiin tarpeelliset määräykset 5 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen uudelleenkäyttöä edistävien toimien toimeenpanemiseksi.

19 §. *Seurantatietojen ilmoittaminen.* Tuottajien tai tuottajayhteisöjen olisi vuosittain ilmoitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle seurantaan varten tiedot Suomessa markkinoille saatetuista sähkö- ja elektroniikkalaitteista sekä kerätystä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta. Seurantatietoihin olisi muun ohella liitettävä

selvitykset myös tuottajan ja tuottajayhteisön järjestämästä tiedotuksesta ja tämän vakavaraisuudesta.

20 §. *Tietojen kokoaminen seuranta- ja valvontaa varten.* Pykälässä säädettäisiin Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuudesta vuosittain tarkastaa ja koota seuranta- ja muut tarpeelliset tiedot sähkö- ja elektroniikkalaitteista ja laiteromusta asetuksessa säädettyjen velvoitteiden noudattamisen valvomiseksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi tarvittaessa myös toimitettava kyseiset tiedot tarkastuksia ja muuta valvontaa varten jätteiden käsittelyä (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen) ja jätteiden kansainvälisiä siirtoja (Suomen ympäristökeskus) valvoville toimivaltaisille viranomaisille.

21 §. *Täytäntöönpanokertomus ja muu tiedonvaihto.* Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi toimitettava komissiolle joka kolmas vuosi kertomus direktiivin täytäntöönpanosta Suomessa. Pykälässä säädettäisiin myös keskuksen yhteistyöstä Euroopan unionin muiden jäsenvaltioiden asianomaisten viranomaisten kanssa. Yhteistyövelvollisuudesta säädetään direktiivissä.

22 §. *Markkinavalvonta.* Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaisi asetuksen 3 ja 11 §:n mukaisten velvollisuuksien noudattamisen valvonnasta.

23 §. *Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.* Asetus tulisi voimaan 15 päivänä heinäkuuta 2014.

Pykälän 2 momentilla kumottaisiin nykyinen sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu valtioneuvoston asetus. Sen 4 §:ää, joka koskee latteiden suunnittelua ja valmistusta, sovellettaisiin kuitenkin 30 päivään lokakuuta 2015.

Pykälän 3 momentin mukaan vaarallisen seoksen määritelmä perustuisi Euroopan unionin CLP-asetuksessa ((EY) N:o 1272/2008) säädettyihin luokitusperusteisiin 1 päivästä kesäkuuta 2015. Siihen saakka noudatettaisiin direktiiviin 1999/45/EY perustuvia luokitusperusteita. Tämä johtuu CLP-asetuksessa olevista siirtymäajoista, joiden mukaan vaarallisen seoksen määritelmä perustuu 31 päivään toukokuuta 2015 direktiiviin 1999/45/EY ja vasta tämän jälkeen CLP-asetukseen.

Pykälän 4 momentin mukaan sähkö- ja elektroniikkalaitteen suunnittelua ja valmistusta koskevaa asetuksen 3 §:ää sovellettaisiin 1 päivästä marraskuuta 2015 ja vastaanottopaikkoja koskevaa asetuksen 7 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohtaa 1 päivästä tammikuuta 2015.

Pykälän 5 ja 6 momentissa säädettäisiin niissä tarkoitettujen tietojen toimittamista koskevasta aikataulusta.

Pykälän 7 momentilla varmistettaisiin, että Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ilmoitetut tuottajia koskevat tiedot vastaisivat tämän asetuksen mukaisia tietosisältövaatimuksia. Tuottajien tai heitä edustavien tuottajayhteisöjen olisi tarkistettava aikaisemmin ilmoittamansa tiedot ja tarvittaessa toimitettava tarkistetut tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014.

Liite 1. Liite koostuisi direktiivin liitteistä I ja II.

Liite 2. Liite koostuisi direktiivin liitteistä III ja IV.

Liite 3. Liite vastaisi direktiivin liitettä VII.

Liite 4. Liite vastaisi direktiivin liitettä VIII.

Liite 5. Liite vastaisi direktiivin liitettä V.

Liite 6. Liite vastaisi direktiivin liitettä VI.

Liite 7. Liite vastaisi direktiivin liitettä IX.

VASTAAVUUSTAULUKKO

JäteL = Jätelaki 646/2011, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna lailla 410/2014

SerA = Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta xxx/2014

YSL = Ympäristönsuojelulaki 86/2000

SER-direktiivi 2012/19/EU	Kansallinen lainsäädäntö
1 artikla Kohde	JäteL, SerA 1.1 §
2 artikla Soveltamisala	
1	SerA 1.2 §
2	Ei tarpeen siirtää
3	SerA 1.3 §
4	SerA 1.4 §
5	Ei tarvitse siirtää
3 artikla Määritelmät	
1	JäteL 6 ja 48.3 §, SerA 2 §
2	JäteL 6 §
4 artikla Tuotesuunnittelu	JäteL 9 §, SerA 3 §
5 artikla Erilliskeräys	
1	SerA 4 §
2	JäteL 49 ja 56 §, SerA 6.1, 6.2 ja 6.5 §
3	JäteL 47 §
4	JäteL 47 ja 56.4 §
5	JäteL 49 ja 53.1 §, SerA 6.3 §
6 artikla Kerätyn SE-romun loppukäsittely ja kuljetus	
1	SerA 7.2 §
2	JäteL 52.1 §, SerA 5 ja 18 §
7 artikla Keräysaste	
1	SerA 4 §
2	JäteL 54, 118 ja 122 §, SerA 7.3 § ja 19.1 §
3-7	Ei tarvitse siirtää
8 artikla Asianmukainen käsittely	
1	JäteL 13 §, SerA 5 §
2	SerA 7.1.1 §
3	SerA 7.1.2 ja 7.1.3 §
4	Ei tarvitse siirtää
5	Ei tarvitse siirtää
6	SerA 7.1.5 §
9 artikla Luvat	
1	YSL 28.1.4, SerA 9 §

SER-direktiivi 2012/19/EU	Kansallinen lainsäädäntö
2	poikkeuksesta ei ole säädetty (säädetään tarvittaessa YSL 30.1 §:n nojalla)
3	SerA 9 §
10 artikla Sähkö- ja elektroniikkaromun siirrot	
1	JäteL, SerA 10 §
2	SerA 11 §
3	Ei tarvitse siirtää
11 artikla Hyödyntämistavoitteet	
1	SerA 8 §
2	SerA 8 §
3	Ei tarvitse siirtää
4	JäteL 54 ja 118 §, SerA 7.3 §
5	SerA 17 §
6	Ei tarvitse siirtää
12 artikla Rahoituksen järjestäminen kotitalouksien SE-romun osalta	
1	JäteL 49 ja 56 §
2	Ei tarvitse siirtää
3	JäteL 46, 61 ja 62 §
4	JäteL 46 §
5	SerA 17 §
6	Ei tarvitse siirtää
13 artikla Rahoituksen järjestäminen muiden käyttäjien kuin kotitalouksien SE-romun osalta	
1	JäteL 46 ja 53 §
2	JäteL 53 §
14 Käyttäjille annettavat tiedot	
1	Ei tarvitse siirtää
2	JäteL 10, 51 ja 57 §, SerA 12 §
3	JäteL 15, 17, 51, 57 ja 91 §, SerA 12 §
4	JäteL 9.2 §, SerA 11 ja 22 §
5	SerA 12 §
15 artikla Käsittelylaitoksille annettavat tiedot	
1	JäteL 9.2.3 §, SerA 13 §
2	SerA 12.1.2 ja 22 §
16 artikla Rekisteröinti, tiedottaminen ja kertomukset	
1	JäteL 66 a ja 101—107 §
2	JäteL 66 a ja 101—107 §, SerA 14, 15, 16, 19 ja 21.2 §
3	Ei tarvitse siirtää
4	SerA 20.1 §
5	SerA 21.1 §
17 artikla Valtuutettu edustaja	

SER-direktiivi 2012/19/EU	Kansallinen lainsäädäntö
1	JäteL 66 a §
2	JäteL 66 a §
3	JäteL 66 a §
18 artikla Hallinnollinen yhteistyö ja tiedonvaihto	SerA 21.2 §
19 artikla Mukauttaminen tieteen ja tekniikan kehitykseen	Ei tarvitse siirtää
20 artikla Siirretyn säädösvallan käyttäminen	Ei tarvitse siirtää
21 Komiteamenettely	Ei tarvitse siirtää
22 artikla Seuraamukset	JäteL 147 §, YSL 116 §
23 artikla Tarkastukset	
1	JäteL 124 §, YSL, SerA 20 §
2	JäteL 117 a §, SerA 10.1 §
3	JäteL 123.4 §
4	Ei tarvitse siirtää
24 artikla Direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä	
1	Laki jätelain muuttamisesta (410/2014), SerA 23 §
2	Laki jätelain muuttamisesta, SerA
3	Ei tarvitse siirtää
25 artikla Kumoaminen	SerA 23 §
26 artikla Voimaantulo	
27 artikla Osoitus	
Liite I	SerA liite 1
Liite II	SerA liite 1
Liite III	SerA liite 2
Liite IV	SerA liite 2
Liite V	SerA liite 5
Liite VI	SerA liite 6
Liite VII	SerA liite 3
Liite VIII	SerA liite 4
Liite IX	SerA liite 7
Liite X	SerA 15 ja 19 §